

nici, bilo u sklopu istog organa ili kao posebno odjeljenje Arhiva Jugoslavije, bilo bi moguće da se ta građa pravilnije arhivistički tretira i obrađuje, te da se za tu građu ostvari mnogo optimalniji pravni i praktički režim korištenja, daleko korisniji za nauku, a i za druge kulturne potrebe (izložbe i sl.), nego li što je to npr. slučaj prema prikazanom *Pravilniku*.

Drugo je principijelno pitanje u tome, što kod nas još uvijek nije točno precizirana sadržajna fizionomija svih saveznih arhiva odnosno zbirki arhivske građe koja se čuva kod saveznih organa, organizacija i ustanova. Pitanje treba razmotriti i riješiti s dva osnovna aspekta, tj. s gledišta građe koja se već nalazi u tim arhivima i zbirkama, uz ocjenu da li ona zaista tamo spada, a zatim, s gledišta građe koja bi ubuduće trebala da »ulazi u sastav« spomenutih arhiva i zbirki. Ta pitanja treba što preciznije zakonski regulirati, ne ostavljajući mjesta improviziranim ili proizvoljnim rješenjima. Naročitu pažnju treba pri tome obratiti građi koja je dosada, ili će ubuduće »ulaziti u sastav« saveznih arhiva i zbirki — »darovanjem, otkupom ili na drugi način«. Precizno razgraničenje djelatnosti, odgovarajućim propisima i postupkom pri preuzimanju građe u arhivske ustanove, neophodno je i za pravilno provođenje određenog režima korištenja građe. Podsjetimo se npr. da se sticajem okolnosti neki dijelovi diplomatske i konzularne građe, nastale kroz posljednjih stotinu godina, nalazi i u nekim javnim arhivima i u zbirkama nekih naučnih, kulturnih i sličnih ustanova. Nelogično bi bilo da se i na tu građu ne odnosi isti režim korištenja kakav je propisan za glavninu istorodne građe pohranjene kod saveznih organa i ustanova. Postoji tako i niz drugih pitanja koja treba riješiti. Uz kritički preispitivanje sadržajne fizionomije saveznih arhiva i zbirki svakako su od primarne važnosti i rokovi, odnosno povijesni periodi iz kojih bi određena građa pripadala navedenim arhivima i zbirkama. Ukratko: utvrditi koja arhivska građa i iz kojeg povijesnog perioda pripada njima. Praktički je osobito važno da se osigura čuvanje nacionalnih spomeničkih cjelinâ, koje se moraju čuvati u pojedinim nacionalnim arhivima, odnosno na području pojedinih republika. Integritet spomenutih cjelinâ mora biti osiguran i praktički proveden. S time je povezano i pitanje upravljanja saveznim arhivima i zbirkama, u čemu sada republičke arhivske službe nemaju nikakva udjela, a što je apsolutno nespojivo s fundamentalnim principima socijalističkog samoupravnog i federativnog uređenja naše zemlje.

Predstojeća revizija cjelokupnog zakonodavstva u SFRJ, dakle i arhivskog zakonodavstva, pruža priliku da se navedena, kao i druga bitna pitanja unaprijed rješavaju u našoj zemlji uspješno riješe.

B. Stulli

In memoriam

Dr STELLA UBEL

U nedjelju 13. X 1968. rano ujutro nenadano i tiho nestala je iz naše sredine dr Stella Ubel, direktor Grafičkog kabineta Instituta za likovne umjetnosti u Jugoslavenskoj akademiji, u mirovini, naš priznati stručnjak za grafiku.

Rodena je 26. IV 1892. u Zagrebu, gdje je završila gimnaziju i studirala na Filozofskom fakultetu povijesnu grupu, te položila i doktorat iz povijesti i povijesti umjetnosti. Radila je 28 godina u prosvjetnoj struci, najprije kao učiteljica, a onda kao profesor na raznim školama u Zagrebu. Bila je izvrstan poznavalac povijesti i dobar pedagog, te je odgojila čitave generacije učenika koji je svi i danas spominju s najvećim poštovanjem i ljubavlju.

Godine 1948. pozvana je na rad u Jugoslavensku akademiju kao naučni suradnik, te 1. VII postaje najprije rukovodilac Valvazorove zbirke, a 17. X 1952. upravitelj Grafičkog kabineta Instituta za likovne umjetnosti u Jugosla-

venskoj akademiji i ujedno v. d. upravitelja Stare galerije. Na tom mjestu ostaje do svoga odlaska u mirovinu, 1. IX 1957. god.

Još za vrijeme rada kao nastavnik na srednjim školama stručno i praktično bavila se studijem kulturne povijesti i povijesti umjetnosti. Svoje znanje povijesti umjetnosti, a naročito grafike usavršava studirajući u muzejima i galerijama slika u Zagrebu, Beču, Münchenu, Veneciji, Firenci i Parizu. Radeći na Valvazorovoj zbirci prostudirala je, obradila i načinila stručne kataloge grafičkih listova majstora-umjetnika čiji su listovi sačuvani u Valvazorovoj zbirci. U Grafičkom kabinetu priredila je i dvije izložbe, i to grafičke radove Callota i Dürera i priredila za te izložbe kataloge koji su štampani. Objavila je i nekoliko stručnih članaka u Bulletinu Instituta za likovne umjetnosti u Jugoslavenskoj akademiji. U svome radu bila je vrlo marljiva, savjesna i uzorno disciplinirana.

I nakon svog odlaska u mirovinu dr Stella Ubel nije prestala s radom, te je tako radi naučnog istraživanja došla i u Arhiv Hrvatske. Zamoljena od ove ustanove da kao grafički stručnjak pomogne u sređivanju Grafičke zbirke ovoga Arhiva, ona se najpripravnije odazvala. Tako je revidirala već postojeću zbirku i obradila oko 4.000 još neobrađenih grafičkih listova. U Arhivu Hrvatske priredila je i dvije izložbe iz Grafičke zbirke i to jednu 1963., a drugu »Portreti historijskih ličnosti« neposredno pred svojom smrću, priredivši i Katalog za ovu izložbu.

Dr Stella Ubel bila je čovjek vrlo široke kulture i velikog znanja, koje je rado prenosila na svoje mlađe kolege. Njezin je nastavni rad prekinut još 1948. god., ali ona je ostala i izvan škole pedagog s mnogo takta i nenametljivosti. Bilo je očito da pedagoški rad nije za nju bio samo profesija ili rutina nego osnovni životni stav, zapravo njezina druga narav. Teško bi bilo reći je li kod nje bila veća strast kojom je cijeli život skupljala svoje golemo znanje ili radost s kojom je to znanje darivala drugima. Upravo ta strast proučavanja i radost poučavanja otkrivaju nam najljepše crte njezine ličnosti. Bila je vrlo plemenita duha, a uz to neobično skromna. Njezina nenadana smrt ostavlja za sobom veliku prazninu, a njezin plemeniti lik neće nikad zaboraviti oni koji su je poznavali.